

Republica Moldova

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

TRATAT Nr. 333
din 21-04-1993

**TRATAT ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI STATELE UNITE ALE AMERICII PRIVIND
PROMOVAREA ȘI PROTEJAREA RECIPROCĂ A INVESTIȚIILOR***

Publicat : 30-12-1999 în Tratatul Internațional Nr. 21 art. 333

**Semnat la Washington, la 21 aprilie 1993.*

În vigoare din 26 decembrie 1994.

*Republica Moldova și Statele Unite ale Americii (denumite în continuare "Părți")
dorind să promoveze mai intens cooperarea economică între ele referitor la investițiile
cetățenilor și companiilor unei Părți pe teritoriul celeilalte Părți,
recunoscând că acordul cu privire la tratamentul, ce va fi acordat investiției similare, va stimula
fluxul de capital privat și dezvoltarea economică a Părților,
fiind de acord că tratamentul corect și echitabil al investiției este necesar menținerii unui cadru
stabil pentru investiție și utilizarea maxim eficientă a resurselor economice,
recunoscând că dezvoltarea relațiilor economice și de afaceri va contribui la creșterea bunăstării
muncitorilor ambelor Părți și va promova respectul pentru a fi recunoscute la nivel internațional
drepturile muncitorului, și
hotărând să încheie un Tratat cu privire la promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor,
au convenit asupra celor ce urmează:*

Articolul I

1) În scopul prezentului Tratat:

a) noțiunea *investiție* înseamnă orice fel de investiții pe teritoriul unei Părți ce aparțin sau sunt sub controlul direct sau indirect al cetățenilor sau companiilor celeilalte Părți, cum ar fi dividende, datorii, contracte de servicii și investiționale, și include:

- i) proprietatea materială și nematerială, inclusiv proprietatea mobilă și imobilă, precum și drepturi ca ipoteci, gajuri și angajamente;*
- ii) o companie sau cote-părți sau alte venituri dintr-o companie sau venituri din activele acesteia;*
- iii) creanțe monetare sau orice performanță cu valoare economică și asociată de o investiție;*

iv) proprietatea intelectuală care include, inter alia, drepturi cu privire la:

- lucrări literare și artistice, inclusiv înregistrări sonore,
- invenții în toate domeniile de activitate umană,
- design-uri industriale,
- lucrări de acoperire semiconductoare,
- secrete comerciale, know-how, informație confidențială de afaceri, și
- mărci comerciale, mărci de serviciu și denumiri comerciale; și

v) orice drept conferit prin lege sau contract și orice licențe și autorizații, conform legislației;

b) noțiunea *companie* a unei Părți înseamnă orice tip de corporație, companie, asociație, întreprindere, parteneriat sau altă organizație, legal constituită conform legilor și reglementărilor unei Părți sau a unei subdiviziuni politice a acesteia, care este organizată în scopul câștigului financiar, ce aparține sau este sub controlul proprietății private sau guvernamentale;

c) noțiunea *cetățean* al unei Părți înseamnă o persoană fizică, cetățean al unei Părți, conform legislației sale în vigoare;

d) noțiunea *venit* înseamnă o sumă obținută din sau legată de o investiție, inclusiv profitul, dividendul, dobânda, câștigul de capital, plata pentru dreptul de autor, management, asistență tehnică sau alte onorarii sau venituri similare;

e) noțiunea *activități asociate* include organizarea, controlul, funcționarea, întreținerea și dispoziția companiilor, filialelor, agențiilor, oficiilor, fabricilor sau alte facilități pentru conducerea afacerilor; efectuarea, performanța și aplicarea contractelor; achiziționarea, folosirea, protecția și dispoziția de orice fel de proprietate, inclusiv drepturi de proprietate intelectuală; împrumutul de fonduri; achiziționarea, emiterea și vânzarea cotelor părți sau altor acțiuni; procurarea valutei străine pentru importuri;

f) noțiunea *întreprindere de stat* înseamnă o întreprindere ce aparține unei Părți sau este controlată de ea prin interese de proprietate;

g) noțiunea *delegare* include autorizația legislativă și un ordin guvernamental, o directivă sau alt act ce transferă la o întreprindere de stat sau la un monopol puterea guvernamentală, sau autorizează exercitarea de către o întreprindere de stat sau monopol a acesteia.

2) Fiecare Parte își rezervă dreptul de a nu acorda vreunei companii avantajele prezentului Tratat, în cazul în care cetățenii oricărei alte țări terțe administrează această companie și, în cazul unei companii a celeilalte Părți, când această companie nu efectuează activități substanțiale de afaceri pe teritoriul celeilalte Părți sau se află sub administrația cetățenilor unei țări terțe cu care Partea menționată nu are relații economice normale.

3. Orice modificare a formei, în care bunurile au fost investite sau reinvestite, nu va afecta caracterul lor de investiție.

Articolul II

1) Fiecare Parte va admite și va trata investiția, și activitățile asociate cu aceasta, într-un mod nu mai puțin favorabil, decât cel acordat, în situații similare, investițiilor și activităților asociate ale propriilor cetățeni sau companii sau cetățenilor și companiilor unei țări terțe, ori altul care este mai favorabil, sub rezerva dreptului fiecărei Părți de a introduce sau de a menține excepții care se încadrează în unul dintre sectoarele ori domeniile prevăzute în Anexă la acest Tratat. Fiecare Parte este de acord să

înștiințeze cealaltă Parte, înainte sau la data intrării în vigoare a prezentului Tratat, despre toate legile și reglementările de care are cunoștință, referitoare la sectoarele sau domeniile menționate în Anexă. Mai mult, fiecare Parte este de acord să înștiințeze cealaltă Parte despre oricare altă excepție viitoare cu privire la sectoarele sau domeniile menționate în Anexă și să reducă la minimum aceste excepții. Orice excepție viitoare a oricărei Părți nu se va aplica investițiilor existente în acel sector sau domeniu până la momentul când excepția a intrat în vigoare. Tratatul acordat conform oricărei excepții, în cazul când nu este specificat altfel în Anexă, nu va fi mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, investițiilor și activităților asociate a cetățenilor și companiilor oricărei țări terțe.

2) a) Nimic în acest Tratat nu va fi interpretat drept obstacol pentru una dintre Părți de a menține sau crea întreprinderi de stat.

b) Fiecare Parte va garanta că orice întreprindere de stat, pe care o menține sau o creează, activează într-un mod ce nu este incompatibil obligațiilor Părții care reies din acest Tratat, indiferent unde această întreprindere exercită oricare competență de ordin regulamentar, administrativ sau de alt gen gestionar, care i-a fost delegată de către Partea respectivă, astfel cum sunt: împuternicirea de a expropria, de a elibera licențe, de a aproba tranzacții comerciale sau de a impune cote, plăți sau alte taxe.

c) Fiecare Parte va garanta, că oricare întreprindere de stat, pe care o menține sau o creează, va acorda pe teritoriul Părții respective vânzării mărfurilor și serviciilor sale regimul național ori cel al națiunii celei mai favorizate, ori altul care este mai favorabil.

3) a) Investițiilor li se va acorda, permanent, un tratament corect și echitabil, ele beneficiind de protecție și siguranță deplină, și nu li se va acorda în nici un caz un tratament mai puțin favorabil decât cel prevăzut de dreptul internațional.

b) Nici una dintre Părți, în nici un caz, nu va fi împiedicată, prin măsuri arbitrare sau discriminatorii, în dirijarea, operarea, întreținerea, folosirea, fructificarea, achiziționarea, extinderea ori dispoziția investițiilor, în scopul soluționării oricărui diferend, conform Articolelor VI și VII, o măsură poate fi arbitrară sau discriminatorie indiferent de faptul că o parte a dispus sau a exercitat dreptul la o examinare a acestei măsuri în curțile sau tribunale administrative ale Părții.

c) Fiecare Parte va respecta orice obligațiune, posibilă a fi asumată, referitoare investiții.

4) Cetățenilor fiecărei Părți li se va permite, în baza legilor care reglementează intrarea și aflarea străinilor, să intre și să rămână pe teritoriul celeilalte Părți în scopul efectuării, dezvoltării, administrării sau consultării în privința funcționării unei investiții, unde aceștia, sau o companie a primei Părți care i-a angajat, au investit sau sunt în proces de a investi o sumă substanțială de capital sau alte resurse.

5) Companiilor, care sunt legal constituite în conformitate cu reglementările în vigoare ale uneia dintre Părți și care efectuează investiții, li se va permite să angajeze personal de conducere calificat, indiferent de apartenența lui națională, la propria alegere.

6) Nici una din Părți nu va impune cerințe de performanță, care stabilesc necesitatea ori impun îndeplinirea obligațiilor de a exporta mărfurile produse, sau care precizează că mărfurile sau serviciile trebuie să fie achiziționate local, sau care impun oricare alte cerințe similare în calitate de condiții referitoare la efectuarea, extinderea sau menținerea investițiilor.

7) Fiecare Parte va asigura mijloace eficiente pentru îndeplinirea pretențiilor și realizarea drepturilor referitoare la investiții, acorduri în domeniul investițiilor și autorizații pentru efectuarea

investițiilor.

8) Fiecare Parte va publica toate legile, regulamentele, procedurile și practicile administrative și hotărârile judecătorești care se referă ori se răsfrâng asupra investițiilor.

9) Tratatul acordat de către Statele Unite ale Americii investițiilor și activităților asociate efectuate de către cetățenii și companiile Republicii Moldova, în baza prevederilor acestui articol, va fi nu mai puțin favorabil în orice Stat, Teritoriu sau posesie a Statelor Unite ale Americii decât cel acordat în această privință investițiilor și activităților asociate ale cetățenilor rezidenți ai Statelor Unite ale Americii și companiilor constituite conform legilor și reglementărilor altor State, Teritorii sau posesii ale Statelor Unite ale Americii.

10) Prevederile prezentului Acord, care stabilesc tratamentul națiunii celei mai favorizate, nu se vor aplica avantajelor acordate de fiecare Parte cetățenilor sau companiilor oricărui Stat terț în virtutea:

a) obligațiilor acestei Părți care derivă din apartenența deplină la o zonă de comerț liber sau o uniune vamală, sau

b) obligațiilor acestei Părți, corespunzătoare oricărui acord internațional multilateral în cadrul Acordului General pentru Tarife și Comerț, care intră în vigoare ulterior semnării prezentului Tratat.

11) Părțile recunosc și sunt de acord că "activitățile asociate" includ fără restricții următoarele activități:

a) acordarea franșizelor sau drepturilor asupra licențelor;

b) accesul la înregistrări, licențe, autorizații și alte aprobări (care în orice caz vor fi prompt elaborate);

c) accesul la instituțiile financiare și piețele de credit;

d) accesul la fondurile proprii deținute în instituțiile financiare;

e) importul și instalarea echipamentului necesar pentru administrarea normală a afacerilor, incluzând, dar nelimitându-se, la echipament de birou și automobile, și exportul oricăror echipamente și automobile astfel importate;

f) difuzarea informației comerciale;

g) efectuarea studiilor de piață;

h) numirea reprezentanților comerciali, inclusiv a agenților, consultanților și distribuitorilor, și participarea lor la activități de vânzare și evenimente de promovare;

i) vânzarea bunurilor și serviciilor, inclusiv prin canale interne de distribuție și sisteme de marketing, precum și prin publicitate și contacte directe cu persoane fizice și companii;

j) accesul la utilitățile publice, serviciile publice și spațiul comercial destinat închirierii la prețuri non-discriminatorii, în cazul când prețurile sunt stabilite și controlate de Guvern, și

k) accesul la materii prime, aprovizionări și servicii la orice prețuri non-discriminatorii, în cazul când prețurile sunt stabilite și controlate de Guvern.

Articolul III

1) Investițiile nu vor fi expropriate sau naționalizate, fie direct sau indirect, prin măsuri echivalente exproprierii sau naționalizării (expropriere) cu excepția: în scop public; în bază non-discriminatorie; plății unei compensări prompte, adecvate și efective; și conform procedurilor stabilite de legile respective și principiile generale ale tratamentului prevăzut la articolul II 3). Compensarea va fi echivalentă valorii de piață a investiției expropriate imediat înaintea finalizării acțiunii de expropriere

sau înaintea momentului când aceasta a devenit public cunoscută, indiferent de faptul care a intervenit în primul rând; va fi calculată într-o valuta liber convertibilă la o rată de schimb predominantă pe piață la acea dată; va fi plătită fără întârziere; va include dobânda calculată la o rată comercială rezonabilă de la data exproprierii; va fi complet realizabilă; va fi liber transferabilă.

2) Un cetățean sau o companie a oricărei Părți, care susține că întreaga sa investiție sau o parte din aceasta a fost expropriată, va avea dreptul la o examinare promptă din partea autorităților judecătorești sau administrative competente ale celeilalte Părți, pentru a se stabili dacă a avut loc o asemenea expropriere și, în cazul în care expropriere a avut loc — pentru a se stabili dacă această expropriere și orice compensare în legătură cu ultima sunt conforme principiilor dreptului internațional.

3) Cetățenilor sau companiilor oricărei Părți, investițiile cărora suferă pierderi pe teritoriul celeilalte Părți cauzate de război sau de alt conflict armat, de revoluție, de o stare de urgență națională, insurecție, de tulburări civile sau de alte evenimente similare, le va fi acordat de către cealaltă Parte un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor cetățeni sau companii sau cel acordat cetățenilor sau companiilor unei țări terțe, ori altul care dintre acestea este mai favorabil, cu privire la orice măsuri pe care le adoptă în legătură cu asemenea daune.

Articolul IV

1) Fiecare Parte va permite ca toate transferurile legate de o investiție să fie efectuate liber și fără întârzieri în teritoriul său și în afara acestuia. Asemenea transferuri includ:

- a) venituri;
- b) compensări, conform articolul III;
- c) plăți apărute dintr-un diferend în legătură cu investițiile;
- d) plăți efectuate conform unui contract, inclusiv rambursarea sumelor împrumutate și plătite, dobânzile acumulate ca rezultat al unui contract de împrumut;
- e) încasările din vânzarea sau lichidarea totală sau parțială a investiției; și
- f) sporurile de capital adiționale pentru menținerea sau creșterea investiției.

2) Transferurile vor fi efectuate în valută liber convertibilă, la rata de piață de schimb care prevalează la data transferului, legată de tranzacția SPOT a valutei care va fi transferată.

3) Independent de prevederile paragrafelor 1) și 2), fiecare Parte poate menține legi și reglementări (a) conform cărora se solicită raporturi privind transferul valutar; și b) care stabilesc taxe pe venit prin așa măsuri ca taxa de reținere aplicabilă dividendelor sau altor transferuri. Totodată, fiecare Parte poate proteja drepturile creditorilor, sau asigura aplicarea hotărârilor emise în urma proceselor judiciare, prin aplicarea echitabilă, non-discriminatorie și de bună credință a legislației sale.

Articolul V

Părțile au convenit să se consulte prompt, la solicitarea fiecăreia dintre ele în vederea soluționării oricărui diferend în legătură cu Tratatul, sau să discute orice problemă referitoare la interpretarea sau aplicarea Tratatului.

Articolul VI

1) În scopurile acestui articol, diferendul în legătură cu investiții este un diferend între o Parte și un cetățean sau o companie a celeilalte Părți, apărut în legătura cu:

(a) un acord referitor la investiții între această Parte și un cetățean sau Compania respectivă;

(b) o autorizație pentru efectuarea investițiilor acordată unui astfel de cetățean sau companie de către autoritatea competentă în domeniul investițiilor Străine a acestei Părți; sau

(c) o pretinsă încălcare a oricărui drept acordat sau stabilit de prezentul Tratat cu privire la o investiție.

2) În cazul unui diferend în legătură cu o investiție, părțile la diferend vor încerca, inițial, să-l soluționeze prin consultări și negocieri, în cazul în care diferendul nu poate fi soluționat pe cale amiabilă, cetățeanul sau compania implicată poate înainta diferendul spre soluționare:

a) curților sau tribunalelor administrative ale Părții care este parte la diferend; sau

b) în conformitate orice proceduri aplicabile, convenite în prealabil, referitoare la reglementarea diferendului; sau

c) în conformitate cu prevederile paragrafului 3.

3) a) Cu condiția că cetățeanul sau compania implicată în diferend nu a supus soluționarea diferendului conform paragrafului 2) a) sau b) și că din data când diferendul a apărut au trecut 6 luni, cetățeanul sau compania respectivă poate, în baza cererii sale în scris, să supună soluționarea diferendului arbitrării obligatorii:

i) Centrului Internațional pentru Soluționarea Diferendelor legate de Investiții (*Centrul*), creat prin Convenția pentru Soluționarea Diferendelor legate de Investiții între State și cetățenii altor State încheiată la Washington, la 18 martie 1965, (*Convenția ICSID*), cu condiția ca Partea să fie parte la această Convenție; sau

ii) Structurii Adiționale a Centrului, în cazul dacă Centrul nu este disponibil; sau

iii) conform Regulilor de Arbitrare ale Comisiei Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional (*UNCITRAL*); sau

iv) oricărei altei instituții de arbitraj, sau în conformitate cu orice alte reguli de arbitraj, care pot apărea, la înțelegerea reciprocă între părțile la diferend.

b) Odată ce cetățeanul sau compania au decis să acționeze, fiecare parte la diferend poate iniția arbitrajul în conformitate cu opțiunea specificată în cerere.

4) Fiecare Parte consimte astfel să supună orice diferend în legătură cu investiții, pentru soluționare, procedurii de arbitraj cu caracter obligatoriu, în concordanță cu opțiunea specificată în cererea scrisă a cetățeanului sau a companiei, conform paragrafului 3). Această înțelegere, inclusiv și cererea în scris a cetățeanului sau companiei înaintată în conformitate cu paragraful 3), vor corespunde următoarelor cerințe:

a) cererea în scris a părților la diferend, în sensul Capitolului II al Convenției ICSID (Jurisdicția Centrului) și în sensul Regulilor Structurii Adiționale; și

b) un "acord în scris", în sensul Articolului II al Convenției Națiunilor Unite pentru Recunoașterea și Aplicarea Hotărârilor Arbitrate Străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958 ("Convenția de la New York").

5) Orice arbitraj în conformitate cu paragraful 3) a) ii), iii) sau iv) al acestui articol va avea loc într-un stat, care este parte la Convenția de la New York.

6) Orice hotărâre de arbitraj pronunțată în conformitate cu acest articol va fi definitivă și

obligatorie pentru părțile la diferend. Fiecare Parte se angajează să îndeplinească fără întârzieri dispozițiile oricărei asemenea hotărâri și să asigure aplicarea acesteia pe teritoriul său.

7) În orice procedură de arbitraj care implică un diferend în legătură cu investiții, o Parte nu va pretinde, în calitate de apărare, la contrarevendicare, dreptul de compensație sau alte obiecții, pe motivul că cetățeanul sau compania respectivă a primit sau va primi, ca urmare a unui contract de asigurare sau garanție, o îndemnizare sau altă compensare pentru totalitatea sau o parte a pierderilor survenite.

8) În scopurile oricărei arbitrări efectuate în conformitate cu paragraful 3) al acestui Articol, orice companie legal constituită conform legilor și reglementărilor în vigoare ale unei Părți sau ale unei subdiviziuni politice a acesteia, imediat înainte când evenimentul sau evenimentele au avut loc și din cauza cărora a apărut diferendul, care a fost o investiție a cetățenilor sau companiilor celeilalte Părți, va fi tratată ca un cetățean sau companie a acestei celeilalte Părți, în conformitate cu Articolul 25 (2) (b) a Convenției ICSID.

Articolul VII

1) Orice diferend dintre Părți privind interpretarea sau aplicarea Tratatului care nu este soluționat prin consultări sau pe canale diplomatice, va fi supus, la cererea oricăreia dintre Părți, unui tribunal arbitral în vederea unei decizii obligatorii în conformitate cu regulile aplicabile ale legislației internaționale, în lipsa unui acord între Părți, care ar stabili contrariul, se vor aplica regulile de arbitraj ale Comisiei Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional (UNCITRAL), cu unele modificări admisibile care vor fi efectuate de Părți sau de arbitri.

2) În termen de două luni de la primirea cererii, fiecare Parte va desemna un arbitru. Acești doi arbitri vor alege un al treilea arbitru în calitate de Președinte, care va fi cetățean al unui stat terț. Regulile UNCITRAL privind desemnarea juriului din trei membri se vor aplica *mutatis mutandis* la desemnarea juriului arbitral în afara cazului când autoritatea desemnată indicată în aceste reguli va fi Secretarul General al Centrului.

3) Dacă nu s-a convenit altfel, toate supunerile de caz vor fi efectuate și toate judecățile vor fi petrecute în timp de șase luni din data desemnării celui de al treilea arbitru, și Tribunalul își va pronunța deciziile în decurs de două luni de la data supunerii definitive sau de la data încheierii dezbaterilor, oricare este mai târzie.

4) Cheltuielile legate de Președinte, ceilalți arbitri, și alte cheltuieli legate de efectuarea procedurilor arbitrale vor fi suportate în măsură egală de către Părți. Tribunalul poate decide, totuși, la propria apreciere, ca o proporție mai mare din aceste cheltuieli să fie suportată de către una din Părți.

Articolul VIII

Prezentul Tratat nu va deroga de la:

a) legile și reglementările, practicile sau procedurile administrative, ori deciziile administrative sau judecătorești ale fiecărei Părți;

b) obligațiunile juridice internaționale; sau

c) obligațiunile asumate de către fiecare Parte, inclusiv cele cuprinse într-un acord cu privire la investiții sau autorizație pentru efectuarea investițiilor,

care stabilește investițiilor sau activităților asociate un tratament mai favorabil decât cel acordat de prezentul Tratat în situații similare.

Articolul IX

1) Prezentul Tratat nu va împiedica aplicarea de către fiecare Parte a măsurilor necesare menținerii ordinii publice, îndeplinirii obligațiilor sale în legătură cu menținerea sau restaurarea păcii sau securității internaționale, sau protejarea propriilor interese esențiale de securitate.

2) Prezentul Tratat nu va împiedica oricare Parte să stabilească formalități speciale în legătura cu efectuarea investițiilor, dar aceste formalități nu vor prejudicia esența oricărui drept stabilit de prezentul Tratat.

Articolul X

1) În privința politicilor fiscale proprii, fiecare Parte va tinde să acorde un tratament just și echitabil investițiilor cetățenilor și companiilor celeilalte Părți.

2) Cu toate acestea, prevederile prezentului Tratat, și în special ale articolelor VI și VII, se vor aplica problemelor fiscale numai în legătură cu:

a) exproprierea, conform articolul III;

b) transferurile, conform articolul IV; sau

c) respectarea și aplicarea prevederilor unui acord cu privire la investiții sau autorizație de efectuare a investițiilor, după cum este prevăzut în articolul VI 1) a) sau b),

În măsura în care acestea nu sunt supuse prevederilor de reglementare a diferendelor potrivit unei Convenții pentru evitarea dublei impunerii între ambele Părți, sau care au apărut în baza acestor prevederi de reglementare și nu sunt soluționate într-o perioadă de timp rezonabilă.

Articolul XI

Prezentul Tratat se va aplica și subdiviziunilor politice ale Părților.

Articolul XII

1) Prezentul Tratat va intra în vigoare după treizeci de zile de la data schimbului instrumentelor de ratificare. Acesta va rămâne în vigoare pentru o perioadă de zece ani și va continua să fie în vigoare până la denunțare, în conformitate cu paragraful 2) al acestui articol. Acesta va fi aplicat investițiilor efectuate anterior intrării lui în vigoare, precum și investițiilor efectuate sau obținute ulterior.

2) Fiecare Parte poate denunța prezentul Tratat la sfârșitul perioadei inițiale de zece ani sau în orice moment ulterior, notificând în scris cealaltă Parte cu un an înainte.

3) În privința investițiilor efectuate sau obținute anterior denunțării prezentului Tratat și cărora prezentul Tratat astfel se aplică, prevederile tuturor celorlalte articole ale prezentului Tratat vor continua să fie aplicate ulterior pentru o perioadă de zece ani de la data denunțării.

4) Anexa, Protocolul și Scrisoarea Anexată vor fi parte integrantă a Tratatului.

Drept pentru care, plenipotențiarilor respectivi au semnat acest Tratat.

Întocmit la Washington, la 21 aprilie 1993, în două exemplare, în limba engleză. Textul în limba română va fi pregătit și va fi considerat autentic după schimbul notelor diplomatice, confirmând conformitatea sa cu textul în limba engleză.

1) Statele Unite ale Americii își rezervă dreptul de a stabili sau menține excepțiile limitate de la tratamentul național, conform articolului II, paragraful 1), în sectoarele sau domeniile pe care le-a indicat mai jos:

transport aerian; transport maritim și de coastă; activități bancare; asigurări; donații guvernamentale; programe guvernamentale de asigurare și împrumut; producerea de energie și electricitate; agenți vamali; proprietatea imobiliară; dreptul de proprietate și de exploatare a posturilor de radiodifuziune sau stațiilor obișnuite de emisie radio și televiziune; dreptul de proprietate asupra acțiunilor în "Communications Satellite Corporation"; asigurarea serviciilor pentru transmisiunile obișnuite telefonice și de telegraf; asigurarea serviciilor pentru cablurile submarine; folosirea resurselor terestre și naturale; activități miniere de stat; servicii maritime și servicii asociate acestora; tranzacții speciale de intermediere cu hârtiile de valoare ale Guvernului Statelor Unite.

2) Statele Unite își rezervă dreptul să introducă sau să mențină excepții limitate de la tratamentul națiunii celei mai favorizate, conform articolului II, paragraful 1), în următoarele sectoare sau domenii: proprietate imobiliară; activități miniere de stat; servicii maritime și servicii asociate acestora; tranzacții speciale de intermediere cu hârtiile de valoare ale Guvernului Statelor Unite.

3) Republica Moldova își rezervă dreptul să stabilească sau să mențină excepții limitate de la tratamentul național, conform articolului II, paragraful 1), în următoarele sectoare sau domenii: crearea băncilor mixte; achiziționarea hârtiilor de valoare guvernamentale și a acțiunilor la purtător ale societăților pe acțiuni; dreptul de proprietate asupra pământului; achiziționarea și folosirea bonurilor de privatizare ce reprezintă interes de echitate în procesul privatizării din Republica Moldova; loterii și jocuri de noroc.

PROTOCOL

1) Fără a aduce vreun prejudiciu prevederilor articolului IV, Guvernul Republicii Moldova va depune toate eforturile, pe parcursul perioadei anterioare obținerii convertibilității depline, pentru a îmbunătăți eficiența și oportunitatea procedurilor de conversiune și transfer a plăților legate de o investiție.

Totodată, pe parcursul acestei perioade, Guvernul Republicii Moldova nu va adopta măsuri inconsecvente articolului IV.

2) Independent de prevederile tratamentului național stabilit în articolul II, paragraful 1), Părțile recunosc că încorporarea pe teritoriul Republicii Moldova poate fi necesară participării la procesul său de privatizare.